

KARIN KUSCHIKOVÁ

50
OTÁZOK,
KTORÉ VÁM
UĽAHČIA
ŽIVOT

AKO VÁS SPRÁVNE OTÁZKY
PRIVEDÚ K JASNÝM ODPOVEDIAM

TATRAN

50 OTÁZOK,
KTORÉ VÁM
UĽAHČIA
ŽIVOT

KARIN KUSCHIKOVÁ

50 OTÁZOK,
KTORÉ VÁM
UĽAHČIA
ŽIVOT

TATRAN

Z nemeckého originálu Karin Kuschik: 50 Fragen,
Die Das Leben Leichter Machen,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Ullstein Verlag,
Berlín 2025,

preložila Elena Diamantová.

Vydalo Vydavateľstvo TATRAN, s. r. o., v roku 2026,
so sídlom Klariská 16, 815 82 Bratislava, Slovenská republika.

Vyšlo ako 5634. publikácia.

Vydanie I.

Knižnú väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Dominik Zentko.

Zodpovedná redaktorka Beáta Beláková

Jazykovi redaktori Ivana Fábryová, Matej Rumanovský

Technický redaktor Peter Zentko

Sadzba AldoDesign, Bratislava

Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

info@slovtatran.sk

All rights reserved.

Copyright © by Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin 2025

Translation © Elena Diamantová 2026

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2026

ISBN 978-80-222-1905-1

PRE SEBA

Pre desaťročnú,
ktorá sa túžila dotknúť hviezd.

Pre tridsaťročnú,
ktorá netrpezlivo šomrala,
kde sú jej vytúžené hviezdy.

A pre päťdesiatročnú,
ktorá konečne pochopila,
že sídli v jej srdci.

ČO VŠETKO V TEJTO KNIHE NÁJDETE

PREDSLOV	13
ÚVOD	17
50 OTÁZOK	
1 Za akých okolností ste ochotní súhlasiť?	23
2 Čo by ste urobili, keby som bola Madonna?	29
3 Čoho by som sa odteraz radšej vzdala?	34
4 Čo by teraz urobila moja najlepšia verzia?	40
5 Má zmysel rozčúliť sa?	46
6 Čo by sa stalo, keby ste sa odvážili?	52
7 Ako by ste mohli problém ešte zhoršiť?	58
8 Môžeme sa dohodnúť na tom, že...?	63
9 Chcete byť mojim pacientom?	69
10 Na ktorej zo svojich hodnôt zásadne trváte?	75
11 Koľko stoja tie hodinky pre mňa?	81
12 Musím to naozaj povedať ja a práve teraz?	86
13 Ísť niekam, odísť odniekiaľ preč alebo hlavne cestovať?	91
14 Ako tú situáciu vyhodnotím o rok?	97
15 Bola to výčitka alebo záujem?	103
16 Čo absurdné by som teraz mohla urobiť?	109
17 Čo sa zmení, keď sa niečo perfektne podarí?	114

18	Keby mal váš život vyšší zmysel, aký by bol?	120
19	Nie: Mám to urobiť? Ale: Prospeje mi to?	126
20	Čo by ste urobili, keby ste to vedeli?	131
21	Naozaj mi ten človek obohacuje život?	137
22	Chýba vám to, čo bolo, alebo to, čo sa nestalo?	143
23	Čo z toho máte?	149
24	Chceli by ste si vziať sami seba?	155
25	Máte chuť pridať sa?	161
26	Čo by ste urobili, keby bolo isté, že to vyjde?	167
27	Pôsobíte podráždene. Ste podráždený?	173
28	Zlepší to moju situáciu?	179
29	Stojí vám za to ponechať si svoj problém?	184
30	Akú otázku si nechcem položiť na konci života?	189
31	Aký bonbónik sa v tom skrýva?	195
32	Kedy ste naposledy robili niečo po prvý raz?	201
33	Čo vás na mojom správaní nabáda, aby ste sa takto správali?	208
34	Povedali by ste to isté, keby ste vedeli, že zareagujem pozitívne?	214
35	Kde sa práve nachádzate na stupnici od 0 do 10?	220
36	Čo by som urobila, keby som bola pri plnej sile?	225
37	Čo presne odo mňa teraz potrebuješ?	231
38	Stala som sa človekom, na ktorého by som ako dieťa hľadela s obdivom?	237
39	Čo by urobila láska?	243

40	Keby bol váš život hra, kde by ste sa práve nachádzali?	249
41	Je pre vás prívetivosť alternatíva?	254
42	Je možné, že ste chceli povedať niečo iné?	259
43	Akú hodnotu máte sami pre seba?	265
44	Máte chuť ospravedlniť sa?	271
45	Predpokladajme, že sa cez noc stal zázrak. Podľa čoho to spoznáte?	277
46	Čo z toho je teraz pre mňa dôležité?	283
47	Ako by ste to vyriešili, keby som neexistovala?	288
48	Čo bolo dôležitejšie ako váš cieľ?	294
49	Čo najhoršie sa môže stať?	300
50	Bol by dnes dobrý deň na smrť?	306
	A ČO ĎALEJ?	310
	POĎAKOVANIE	316
	DODATOK	322

PREDSLOV

Niektoré stretnutia vám zostanú dlho v pamäti. Obohatia vás po intelektuálnej alebo dokonca aj po duchovnej stránke, pretože sa za krátky čas naučíte toľko nového, až sa vám z toho zakrúti hlava. Sú aj také stretnutia, pri ktorých si želáte, aby sa nikdy neskončili. Pre Karin Kuschikovou platí všetko dokopy. Každý, kto mal šťastie a rozprával sa s ňou, mi to určite potvrdí. Karin je prírodný živel, má silné, žiarivé sebavedomie, no nespráva sa arogantne, je vždy láskavá a pokojná. To ma na nej od začiatku fascinuje.

Zdá sa, že Karin má vhodnú odpoveď na každú, akokoľvek absurdnú otázku, a beda tomu, kto by sa ju snažil chytiť za slovo. Na Karin by som stavil aj posledných päťdesiat centov. V tejto skvelej knihe sa s čitateľmi delí o svoje najcennejšie skúsenosti a ponúka oveľa viac ako len päťdesiat múdrych otázok, aby sme sa aj my pohybovali po svete trochu suverénnejšie a pohotovejšie. Je to ozaj vzácny dar!

Porozprávam vám anekdotu, ktorou ma Karin Kuschiková pobavila, keď hosťovala v mojom podcaste, aby ste lepšie pochopili, kto Karin je a ako premýšľa. Mimochodom, práve spomínaná časť bola v danom roku najpočúvanejšia. Aj to svedčí o jej výnimočnej charizme.

Karin koncom osemdesiatych rokov minulého storočia zakotvila v Západnom Berlíne. Ako študentka a pobera-

teľka sociálneho príspevku mala na zaplatenie podnájmu obmedzený rozpočet, preto si musela nájsť prácu. K problémom pristupovala vždy pragmaticky, preto uvažovala, kde by mohla pracovať cez deň aj v noci. Jej myšlienky smerovali k rozhlasu, kde nonstop vysielajú hudbu a ako dcére hudobníka by jej taký džob sadol. Keď však komukoľvek spomenula svoj úmysel, že by chcela pracovať pre RIAS 2, čo bola najvychýrenejšia rozhlasová stanica v meste, zakaždým ju vysmiali: „Ak nemáš konexie, márne sa tam budeš hlásiť.“ Keď mi to Karin rozprávala, smiala sa. „Pri takých vetách sa mi v hlave rozsvieti kontrolka a pomyslím si: To je super! Ak si to myslia všetci, nik sa neprihlási. Mám teda dobré šance.“ Zároveň si Karin myslí, že odmietnutie často vypovedá viac o človeku, ktorý tomu uverí, ako o samotnej záležitosti. „Keby sa každý pri prvom odmietnutí vzdal svojho zámeru, dodnes by sme nemali svetlo a stále by sme liezli štvornožky po zemi.“

Karin si vyhľadala adresu rozhlasovej stanice RIAS 2 sídliacej v berlínskej štvrti Schöneberg a v jedno ráno sa dobre naladená predstavila vrátnikovi: „Dobré ráno, som Karin Kuschiková. Kto je tu šéf personálneho oddelenia?“ Vrátnik na ňu nevlúdne zazrie. „To je pán Gorjup, prečo sa pýtate?“ „Práve za ním idem,“ prívetivo sa na vrátnika usmeje. „Máte uňho termín? Inak sa k nemu nedostanete,“ odmerane vraví vrátnik. „Bohužiaľ, žiadny termín nemám. Mohli by ste mi dať naňho číslo?“ Karin sa nedá odbiť. Vrátnik jej na lístoček napíše predvoľbu šéfa personálneho oddelenia – možno sa jej chcel čo najrýchlejšie zbaviť.

Karin o necelé dve minúty stojí v telefónnej búde priamo pred rozhlasom a vytáča číslo. „Karin Kuschiková. Haló, pán Gorjup? Som rada, že som sa vám dovolala. Chcela by som sa uchádzať o miesto.“ „Ale čo, a na aký post?“ pýta sa muž na druhom konci linky. „To ešte presne

neviem. Študujem publicistiku, divadelnú, filmovú a televíznu vedu a tiež filozofiu.“ „Vy ste podarená! Musíte predsa vedieť, čo by ste chceli robiť.“ „Ako to mám vedieť?“ reaguje Karin bleskovo. „Nepoznám profesie v rozhlase. Nesmierne by ma potešilo, keby ste mi niečo navrhli. Rada sa učím nové veci, som komunikatívna, vnímavá a viem dobre po anglicky.“ „Kedy môžete prísť?“ pýta sa personalista a Karin odpovie: „Hoci aj hneď teraz? Stojím vonku v telefónnej búde.“ V tej chvíli na prízemí niekto odhrnie záclonu a pozerá smerom k búde. Karin mu zamáva. „Vy ste teda! Tak dobre, podťe dnu.“

Vrátnik sa nevie vynačudovať, keď ho o chvíľu znovu pozdraví veselá mladá žena: „Karin Kuschiková, dobré ráno. Mám termín u pána Gorjupa.“

Scéna ako z gýčového hollywoodskeho filmu. Nemusím ani zdôrazňovať, že zakrátko sa pre Karin práve v tomto vysielacom rozbehla rozhlasová kariéra. Je to pre ňu typické. Odmietnutie neprijíma. Ak je niečo čo len trochu možné, urobí to.

Táto príhoda, charakteristická pre Karinin život a prácu, mi znovu pripomenula, že človek by sa nemal vzdávať svojich nápadov, predstáv a snov, aj keď sú začiatky ťažké a takmer nik vo vás neverí. Dnes už viem, že všetky prekážky na ceste k tomu patria. V skutočnosti práve prekážky definujú našu cestu. Celkom na vrchole nikdy nie sú tí najlepší, ale tí, ktorí sa nedali odradiť odmietnutím a skúšali to vždy znovu.

A takisto aj tí, ktorí neprestávajú klásť otázky, keď to ostatní dávno vzdali. V tejto knihe nájdete skvelé otázky, ktoré uľahčujú život. Bavilo ma čítať ich, čudovať sa a učiť sa. Aj vy sa dobre bavte! Už teraz sa teším na náš druhý podcast.

S láskou Lars Amend, autor bestsellerov

ÚVOD

Štyri roky som mlčala, strážila si tajomstvo a držala som si prsty, aby mi nikto neuchmatol názov knihy, kým nevyjde. Prezradím, že sa mi to podarilo. Dovoľte, aby som vám predstavila *50 otázok, ktoré vám uľahčia život*. Myšlienka napísať túto knihu sa vo mne zrodila dokonca ešte pred titulom *50 viet, ktoré vám uľahčia život*, čo ani nie je prekvapivé. Vyše dvadsať rokov som totiž pracovala v dvoch povolaniach, kde znamenajú múdre otázky všetko. Ako moderátorka a tiež koučka by som bola bez nich nahratá. A ako to už niekedy chodí, kniha *50 viet, ktoré vám uľahčia život* sa predbehla, preto vám až teraz predkladám, čo mi vždy ležalo na srdci: ojedinelú silu otázok.

Raz som si urobila hrubý odhad: po tisícoch rozhovorov, prípravných rozhovorov, koučingoch a zadaní to mohlo byť až 30 000 otázok, zrejme aj viac. To, prirodzene, zanechá na človeku stopu. Keď sa ma niekto opýta na radu, mojou prvou reakciou väčšinou nie je pohotová, odzbrojujúca veta, hoci mnohí odo mňa očakávajú práve to. „Nemáš pre mňa nejakú cool vetu, Karin?“ Ako často som to už počula. Moja rada však znela: „Radšej polož otázku!“ Otázky sú totiž super účinné. Pre mňa predstavujú najsilnejší rétorický prostriedok, lebo nám pomáhajú rýchlo postupovať. Otázky vedú, zastavujú, spájajú,

prekvapujú. Otvárajú priestor tam, kde predtým neboli ani dvere.

Spomínam si na interview s neurológom Ericom Kandelom. Rozprával, že jeho matka sa ho po príchode zo školy nikdy nespýtala, čo sa v ten deň učili. Vždy sa však opýtala: „Aké otázky si dnes dával?“ Páčilo sa mi to. A jemu oči-vidne tiež, lebo malého Erica to motivovalo, aby aj naďalej kládol otázky, a tak sa naučil vždy niečo nové. Zrejme sa to oplátilo. Kandel sa stal neurovedcom a psychiatrom a v roku 2000 získal Nobelovu cenu. Teraz má 95 rokov a ešte stále kladie otázky.

18 „Kto sa pýta, vedie!“ tvrdia knihy o komunikácii, a naozaj to platí. Otázky určujú priebeh rozhovoru. Jasne stanovujú smerovanie – ten, kto sa pýta, drží opraty v rukách. Je to ako v tenise: kto podáva, má výhodu, určuje, kam poleťí loptička a kam pobeží súper. So slovami je to rovnako. Kto pri rozhovore podáva, tomu odpovieme. V tomto zmysle všetci poslúchame. Otázkami sa dávame viesť, či chceme, alebo nie. Vyžaduje si nesmierne vysokú mieru vedomého prístupu, aby sme tomuto podnetu odolali, pretože sme tak vyrastali. Od prvého okamihu nás bombardovali otázkami: „Kto je môj poklad?“, „Tak čo, si hladný?“, „Koľko máš rôčkov?“, „A ako sa voláš?“, „Chodíš už do škôlky?“, „Ktorú triedu navštevuješ?“. A keď už sme konečne boli školáci: „Koľko je tri krát dvanásť?“, „Hlavné mesto Peru?“, „Minulý čas od *to be*?“, „Odmocnina z 200?“. Celé detstvo nás prenasledovali otázkami. Nečudo, že mimovoľne odpovedáme. Ani nám nenapadne, že by sme mohli mlčať.

Skvelé je, že kvalita otázky určuje kvalitu odpovede. Už samotnou formuláciou ovplyvňujeme dianie. Napríklad „Ako sa máš?“ je plytká otázka, ktorá od opýtaného veľa nevyžaduje. Stačí nezáväzne zamrmlať „dobré“. Kto si zakladá na hlbších rozhovoroch, musí formulovať otázky

inak, aby sa dostal z rétorickej plytčiny. Napríklad: „Čo by sa muselo stať, aby si sa cítil naozaj dobre?“ Vnímate ten rozdiel? Bol by to perfektný začiatok rozhovoru. Podobný zámer, ale celkom iná liga. Táto otázka sa dá použiť všade: medzi priateľmi alebo pármami, využijú ju koučovia a terapeuti, ale aj rodičia a ich deti. Poslúži tiež vedúcim pracovníkom a kolegom.

V tejto knihe nájdete veľa múdrych otázok. Urobila som čosi ako kasting a zostavila som zoznam 50 kandidátok. Tak sa do knihy dostali len tie najlepšie otázky. Tie, ktoré sa osvedčili, prispeli k dobrému výsledku a spájam si ich so silným príbehom – a niekedy aj so zázrakom. Dojíma ma, keď sa mi koučovia alebo priatelia po rokoch zveria: „Tá otázka mi zmenila život!“

Otázkami vyzývame partnera v rozhovore k premýšľaniu a platí to aj opačne. Väčšinu otázok v tejto knihe môžete položiť niekomu druhému, ale aj sami sebe. V oboch prípadoch platí: Kto sa pýta, opúšťa tribúnu a vchádza do manéže.

Niektoré otázky v tejto knihe pozývajú k väčšej blízkosti, iné pôsobia ako stopka. Sú medzi nimi pomôcky na zmiernenie konfliktu, sondážne otázky aj také, ktoré idú poriadne do hĺbky. Niektoré otázky nenápadne preletia okolo a až dodatočne odhalia svoju silu. Iné hrdo defilujú ako vlajkonosiči.

Je možné, že pri čítaní z času na čas knihu zavriete, lebo na danú otázku chcete odpovedať najprv sami. To je môj zámer. Niekedy sa budete musieť ponoriť poriadne hlboko, pretože táto kniha sa nevyhýba ani závažným otázkam života.

Môže sa stať, že po dočítaní poslednej kapitoly sa stane najlepším koučom sami sebe alebo aspoň majstrom v reflektovaní. Alebo možno začnete 50. otázkou. Preto-

že tak ako pre každú moju knižku, aj tu platí: sami sa rozhodnete, ako ju budete čítať. Pokojne skáčte hore-dolu, čítajte ju chronologicky alebo ju otvorte na ľubovoľnom mieste. Môžete začať aj odzadu – tak som to urobila ja. Kapitulu s 50. otázkou som napísala ako prvú. Potom nasledovala trojka a ďalej som pokračovala krížom-krážom. Pustila som sa vždy do témy, ktorá sa práve hodila k mojej nálade. To je výhoda uzavretých kapitol.

Ako čitateľka obľubujem v knihách dodatky. Vždy ma poteší, keď sú autori dostatočne predvídavi a nemusím gúgliť. Preto aj tu nájdete dodatky. Keď sa pri čítaní budete v duchu spytovať „Kto to asi je? V živote som o ňom nepočul“, pravdepodobne nájdete pri ďalšom slove hviezdičku. Milovníkom dodatkov napriek tomu odporúčam, aby si jednotlivé kapitoly prečítali do konca a až potom sa pozreli dozadu. Pri písaní svojich kníh sa totiž riadim rytmom. Určite si to všimnete alebo to už viete. Poskakovanie sem a tam by len narušilo melódiu.

20

Čo sa týka genderovej jazykovej úpravy, zastávam starú školu a nie som v tom ani konzekventná. Vedome nepoužívam hviezdičky, dvojbodky a veľké V, takisto sa vyhýbam zdvojenému mužsko-ženskému pomenovaniu. Stálo by to v ceste mojej láske pre rytmus a radosti z fabulovania. Nedržím sa v tomto smere nijakej zásady, nič to nehovorí o mojom postoji k tejto otázke. Vždy mám na mysli všetkých ľudí. A určite aj vás.

Skvelé, že ste sa rozhodli pre mojich *50 otázok, ktoré vám uľahčia život*. Priblížite sa tak o riadny kus k svojim blízkym a tiež k sebe. Pre vás to môže znamenať menej rozporov a viac spolupatričnosti. Menej diskutovania a viac zábavy. Viac porozumenia namiesto potreby presadiť sa. Viac pokoja a mieru a menej stresu – to je môj cieľ. Sila reči je vynikajúci nástroj. Silné slová posilňujú rozhovory a tie

potom posilňujú poznanie – silné sebavedomie znamená silný svet.

Teším sa, že si o chvíľu prečítate prvú kapitolu mojej knihy. Som napätá, aká bude vaša cesta. Divoká jazda sa začína!

1 ZA AKÝCH OKOLNOSTÍ STE OCHOTNÍ SÚHLASIŤ?

Našla som dom svojich snov! Všetko, všetko, VŠETKO „je tak, ako chcem! Je to šialené, ale vizualizácia naozaj funguje!“ Anja je taká nadšená, až sa zdá, že mi vyskočí z telefónu. „Len dvadsať minút od Sendlinger-skej brány a uprostred prírody. Päť minút od domu je jazero! Vyzerá to tam ako u Pippi Dlhej Pančuchy, len upratané. Ja sa zbláznim!“ zvolá teatrálne, čo inak nie je jej zvykom.

23

Kamarátka mi do najmenších podrobností opisuje miesto svojho šťastia: architektonické finesy, obrovskú záhradu, dokonalých susedov. Rozplýva sa od nadšenia a hlas jej pri tom preskakuje.

„A v čom je háčik?“ opýtam sa. „Žiadny háčik, všetko je perfektné!“ ubezpečuje ma Anja, ale obe vieme, že to nie je pravda. Vysvitne, že táto rozprávková vila sa dá prenajať len na tri roky, potom sa majitelia vrátia zo Švédska. To by šlo, tvrdí kamarátka, vraj pozná párik, ktorý by sa nasťahoval do jej bytu, a vôbec, jej nová rodinka – muž, bábätko, pes – by mala možnosť vyskúšať si úlohu majiteľov domu. Ktovie, či im hurhaj, turisti a matcha latte z rušnej mníchovskej štvrte nebudú časom chýbať?

„V čom je teda problém?“ pýtam sa Anje a dozviem sa, že vlastníci Anjinho bytu nechcú dovoliť, aby ho prenajala.

Musela by dať výpoveď, a to si netrúfa. Krásny byt v starom dome je veľmi výhodný a predstavuje pre ňu akýsi záložný plán.

„Ako to, že to majitelia *nedovolia*?“ opýtam sa, pretože z môjho pohľadu NIE znamená možnosť ďalšieho vyjednávanía. Anja to, samozrejme, vie a hneď ma zastaví: „Nie, nie, nie, Karin! V tomto prípade ‚nie‘ skutočne znamená ‚NIE‘, prenajímatelia nepopustia. V tomto prípade nepomôže žiadna múdra vetička.“ Kým Anja trvá na svojom nešťastí, chvíľu sa pohrávam s myšlienkou, že sa urazím, ale napokon sa rozhodnem inak, lebo sa mi v hlave vynorí „vetička“, konkrétne otázka – lopta je priveľmi blízko brány.

„Nie znamená NIE?! Úprimne, Anja, vôbec nie je rozhodujúce, s čím tvoji prenajímatelia nesúhlasia. Dôležitejšie je, s čím by súhlasili!“ Tým kamarátke ponúknem jednoduchú, jasnú a priamu otázku orientovanú na cieľ, ktorá vytesní všetko, čo by stálo v ceste riešeniu: ZA AKÝCH OKOLNOSTÍ SÚ OCHOTNÍ SÚHLASIŤ?

24

Anja napriek môjmu očakávaniu nenamieta, očividne sa jej na mojej rade niečo zapáčilo. Neskôr sa dozviem, že to bolo preto, lebo moja otázka problém nečakane odsúva nabok. Okamžite ňou vypíname svetlo a zároveň zapíname reflektor, ktorý cielene osvetlí výlučne riešenie – v Anjinom prípade kladnú odpoveď.

Vnímate, ako táto otázka okamžite posúva ohnisko? Jasne sa ukazuje, že kto sa pýta, ten vedie. A táto pokojná, vecná otázka jednoznačne vedie. Presne sústreďuje silu predstavivosti nášho oponenta tam, kde nám to prospieva: odvádza od námietok a nasmeruje k možnostiam. Nasaďuje druhým klapky, ktoré celkom zastierajú podmienky pripúšťajúce nesúhlas.

ZA AKÝCH OKOLNOSTÍ STE OCHOTNÍ SÚHLASIŤ?
Táto otázka vyslovená pokojným tónom je ešte účinnejšia. Keby ste ju predniesli priveľmi sebavedome, znela by dotieravo ako kriklavá reklama. Lepšie je ju len tak mimochodom vysloviť, akoby ste si chceli niečo doobjednať: „Dám si ešte jablčný strek.“ Čím menší dôraz použijete, tým má veta silnejší účinok – pri otázkach je to rovnako.

Anja s manželom tú vetu použili v rozhovore. Ich plán bol, že najprv si vypočujú protiargumenty, potom prejavia pochopenie a v treťom kroku sa opýtajú na možné riešenia.

Keď si dve hodiny po termíne otvorím mailovú schránku, uškrniem sa. Anja mi nadšene oznamuje, že mihnutím oka zmietla záležitosť zo stola. Za akých okolností boli prenajímatelia ochotní súhlasiť? Anja sa musela zaviazat', že z nájomného nebude profitovať. Stačilo, že to sľúbila a podpísala.

Čože? Nikdy v živote by na to neprišla! Tak jednoducho sa to dá vyriešiť? „To radi urobíme,“ súhlasila Anja s úlavou. Rozhodne nemala v úmysle na prenájme zarobiť. Obrovská starosť vlastníkov sa tým v priebehu dvoch minút rozplynula. Ešte chceli spoznať nových nájomníkov a trvali na tom, že nič v byte sa nesmie meniť. To bolo zo strany majiteľov bytu všetko. Čo zostalo z vety „Nie znamená naozaj NIE“?

Dúfam, že tento príbeh bude pre vás inšpiráciou, aby ste sa nijakým NIE nedali odradiť. Sú síce odmietnutia, ktoré nemožno zmeniť – aj ja som také situácie zažila –, väčšinou však existujú riešenia a takmer vždy je riešením odpoveď na múdru otázku.

ZA AKÝCH OKOLNOSTÍ STE OCHOTNÍ SÚHLASIŤ?
Táto otázka sa dokonale hodí k analógii s pohárom, v ktorom je päťdesiat percent vody – je poloprázdny a zároveň

poloplný. Otázka teda nie je „Koľko vody je v pohári?“, ale „Ako posudzujem množstvo v pohári?“. Vo vzťahu k bezvýchodiskovej situácii to znamená: Ako sa postavíte k nesúhlasu? Pripustíte, aby to bolo posledné slovo, alebo to interpretujete ako možnosť na ďalší rozhovor? Oba postoje sedia – pravdu má ten, kto to cíti.

26 ZA AKÝCH OKOLNOSTÍ STE OCHOTNÍ SÚHLASIŤ? bola odjakživa top otázka aj v krajine neobmedzených možností, za ktorú sa USA donedávna pokladali. S takýmto postojom sa sny stávajú skutočnosťou. Poznáme milióny príbehov o tom, ako sa umývač tanierov stal milionárom, a niektoré sú silnejšie ako život. Jednoznačne k nim patrí nebyvalý úspech filmov o boxerovi Rockym. Skôr ako sa stal Sylvester Stallone* najznámejším boxerom v dejinách filmu, vyznačoval sa výdržou ako Rocky Balboa vo všetkých šiestich filmoch dokopy. Stallone v čase, keď mu hrozilo, že sa stane bezdomovcom, celý rok chodil z jedného štúdia do druhého a ponúkal svoj scenár *Rocky*. Podľa vlastných slov ho viac ako tisíc ráz odmietli. V niektorých štúdiách sa scenár páčil, ale nechceli v hlavnej úlohe neznámeho Slyho. Stallone bol vtedy na mizine a musel predať aj svojho psa, lebo si nemohol dovoliť kupovať krmivo. Dostal zaňho štyridsať dolárov. Napriek tomu odmietol 360 000 dolárov za scenár. Buď sa *Rocky* bude nakrúcať s ním v hlavnej úlohe, alebo vôbec nie. Tomu sa hovorí postoj.

Stalloneovi sa napokon podarilo presvedčiť o svojom pláne spoločnosť United Artists, a pretože nízkonákladové produkcie nemajú peniaze pre predstaviteľov malých úloh, dovliekol pred kameru polovicu rodiny. Zvyšok sú dejiny: film *Rocky* získal troch Oscarov, stal sa celosvetovým hitom a Stallone filmovou hviezdou.

To, čo znie ako hollywoodsky trháč, je iba príbeh, ktorý

sa za tým skrýva. A čerešnička na torte: Stallone po obrovskom úspechu filmu odkúpil svojho psa späť – za pätnásťtisíc dolárov. Aj jeho bulmastif urobil prudkú kariéru: v troch filmoch zo série *Rocky* stvárňuje psa hlavného hrdinu.

Nikdy neprestávaj. Nikdy neprestaň začínať. Je možné, že aj Stallone sa povzbudzoval týmito vetami. Inými slovami: keď niečo pokladáte za dôležité, držte sa toho a zvolte správnu otázku. Napríklad: „Za akých okolností som ochotný predať svoj scenár?“ Odpoveď Sylvestra Stalloneho bola nekompromisná: Len ak vo filme dostanem hlavnú úlohu. Bodka. O tom, že by ustúpil, ani neuvažoval.

Milujem podobné príbehy. S mojou prvou audioknihou to bolo podobne. Bola som presvedčená, že ak ju vydám, aj ju narozprávam. Hoci som nič také dovedy nerobila, svoje rozhodnutie som pokladala za správne. A pozrime sa – moja audiokniha získala zlatú platňu (za knihu *50 viet, ktoré vám uláhčia život* – pozn. prekl.). Nie som si istá, čo ma väčšmi teší: zlatá platňa alebo skutočnosť, že som vždy verila vo svoje schopnosti. Chcela by som zdôrazniť, aby ste dôverovali svojim schopnostiam, aj keď vás v tom spočiatku nikto nepodporí.

Oplatí sa ísť si za svojím cieľom. Tak ako ukazuje príbeh filmu *Rocky*, otázka v názve kapitoly a aj ďalšie v knihe – dobre sa hodia aj na rozhovor so samým sebou. ZA AKÝCH OKOLNOSTÍ SOM OCHOTNÝ SÚHLASIŤ? Pri hľadaní odpovede smiete byť sami sebou a odvážni. Akú cenu ste ochotní zaplatiť? O čom ste ochotní vyjednávať a na čom jednoznačne trváte?

Možno by ste chceli túto otázku preformulovať – každý používa iné slová a dobré otázky by mali sedieť ako topánky, ktoré by ste si v obchode najradšej nechali na nohách. Odtrhnúť cenovku a odísť!

Dobrou alternatívou by mohlo byť: „Čo myslíte, za akých podmienok by sme sa mohli dohodnúť?“ Alebo: „Čo potrebujete, aby ste súhlasili?“, „Čo by sa muselo stať, aby ste mali pri našej spolupráci dobrý pocit?“, „Čo by sa malo zmeniť, aby ste súhlasili?“. Alebo jednoducho: ZA AKÝCH OKOLNOSTÍ STE OCHOTNÍ SÚHLASIŤ? Tieto vety sa mierne líšia, ale ich účinok je rovnaký. Všetky sú zamerané na riešenie, to je ich jediný cieľ.

Mimochodom, Anja sa do pekného domu à la Pippi Dlhá Pančucha nenasťahovala. Zostala spolu s mužom, dieťaťom a so psom vo štvrti Maxvorstadt. Niekedy zasiahne samotný život. Avšak užitočnú otázku má odvtedy vždy poruke. Veľakrát ju vytriasla z rukáva na rokovaniach. Túto otázku vyslovíte za tri sekundy a ne jeden človek si vďaka nej ušetril tri roky omylov.

28 Táto otázka nám pripomína, že často nie je dôležité, aké karty sme v živote dostali. Rozhodujúce je, ako s nimi hráme. Aké máme možnosti? Aké máme šance? Ako môžeme svoje karty využiť? Na to všetko sa dobre hodí testovacia otázka ZA AKÝCH OKOLNOSTÍ STE OCHOTNÍ SÚHLASIŤ?

KEDY SA TÁTO OTÁZKA MIMORIADNE HODÍ?

Keď chcete zistiť, za akých podmienok ste ochotní súhlasiť. Keď chcete dosiahnuť svoj cieľ. Keď sa chcete presvedčiť, že odmietnutie je skutočne odmietnutie.